

A Nagy Háború első centenáriuma

BEVEZETŐ

Szabó Dániel

a történelemtudományok kandidátusa,
MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet
szaboda@hotmail.com

1914-ben, száz évvel ezelőtt tört ki az első világháború, és több mint négy éven keresztül Európa és a lakott világ nagy része valamilyen formában harcban állt szomszédjaival. Ez a négy év megváltoztatta a világ képét: mi magyar úgy fogalmazunk, hogy befejeződtek a boldog békeidők, van, aki a bismarcki európai békerendszer végétől és a szörnyűségek korszakának, évszázadának kezdetéről beszél. Egy biztos, megszűnt egy sor birodalom, és egy sor új (régi-új) állam alakult ki. A centenáriumokat szakmánk mindig új és új megfigyelésekre, feldolgozásokra használta fel. Igaz, a publikációk nem mindig hoznak nagy felfedezéseket, sokszor csak kis adalékokkal egészítik ki eddigi tudásunkat, miközben alkalmazkodnak a korszak, avagy időszak szelleméhez. Más országokban már könyvek tömegei jelentek meg a centenáriumra, nálunk csak most, s várhatóan a következő hónapokban

bontakozik ki az új kötetek áradata. A *Magyar Tudomány*-ban közölt tanulmányokat mindenekelőtt a háború kitörése köti össze. Két tanulmány a haditerveket tárgyalja, az ezekkel való foglalkozás új és új felismerésekre ad lehetőséget, hozzáátéve egyik szerzőnk bonmotját, „a haditervek arra jók, hogy ne legyen belőlük soha valóság”. Ugyanezek a tervek nem csupán a katonák önmozgását, a hadseregek életben tartását biztosítják, hanem mutatják egy-egy ország, birodalom politikai önképét is. Ugyancsak a háború kezdetével foglalkozva nem lehet kikerülni a lelkesedés, a háború tömeges támogatásának témáját sem, ennek egy példájával Bertényi kolléga foglalkozik. Végül az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet 2010-es műhelykonferenciájának eredményeit továbbfejlesztve rövid összefoglaló készült a legújabb világháborús irodalomról.